

KOLLABORATÍV KÉPESSÉGEKET VIZSGÁLÓ ÖNÉRTÉKELŐ KÉRDŐÍV FEJLESZTÉSE

T-18

Pásztor-Kovács Anita *, Pásztor Attila **, Molnár Gyöngyvér *

** Szegedi Tudományegyetem, Neveléstudományi Intézet*

*** MTA-SZTE Képességfejlődés Kutatócsoport*

Kulcsszavak: kollaboratív képességek; csoportmunka; együttműködés

Az elmúlt öt évben több kutatás indult abból a célból, hogy a 21. században egyre nagyobb értéket képviselő kollaboratív problémamegoldó képesség egyén szintű vizsgálatára hatékony mérőszközt fejlesszen (OECD, 2017; Hao et al., 2017), a felmerülő kutatásmódszertani problémák ugyanakkor számos további alapkutatás szükségességére hívták fel a figyelmet (Pásztor-Kovács et al., 2018). Nem volt például olyan empirikus vizsgálat, amely bármely, e képességet leíró elméleti modell struktúráját igazolta volna. Jelen kutatás célja (1) egy olyan, a kollaboratív problémamegoldó képességet leíró elméleti modellek egyikére épülő mérőszköz kialakítása, amely egyéni szintű visszacsatolást nyújt a tanulók kollaboratív képességeiről; (2) a képességet leíró modellek egyikének validálása.

A kérdőívet az Assessment & Teaching of 21st Century Skills (ACT21S) projekt teoretikus modelljének kollaboratív komponensére építettük, amely három fő képességgel (részvétel, nézőpontátvétel, szociális szabályozás), ezen belül kilenc rész-képességgel írja le a komponenst (Griffin & Care, 2015). Minden rész-képesség vizsgálatára négy darab, összesen 36 tételt fejlesztettünk. A tanulók ötfokú skála segítségével értékelhették, hogy az adott állítások mennyire jellemzőek rájuk. A kérdőív működését nyolcadik évfolyamos tanulók körében (N=871) teszteltük egy online nagymintás adatfelvétel keretein belül az eDia rendszeren keresztül (Molnár & Csapó, 2019).

Konfirmatív faktoranalízist alkalmaztunk annak ellenőrzésére, hogy az elméleti modell kimutatható-e változókészletünk mögött. A kilencdimenziós modell illeszkedése nem volt megfelelő. A háromdimenziós modellel összefüggésben egy olyan 17 tételes skálát alakítottunk ki, amely már megfelelő illeszkedést mutatott ($\chi^2=386,06$; $df=116$; $p<0,01$; CFI=0,918; TLI=0,904; RMSEA=0,052), továbbá kellően magas reliabilitásmutatóval rendelkezett (Cronbach- $\alpha=0,91$). Az alskálák magasan korrelálnak a teljes skála tételeivel ($0,84\leq r\leq 0,92$). A 17 tételes változókészletet az egydimenziós modellel összefüggésben is megvizsgáltuk: az illeszkedésmutatók ($\chi^2=469,86$; $df=119$; $p<0,01$; CFI=0,894; TLI=0,879; RMSEA=0,058) szignifikánsan alacsonyabb értékeket mutattak ($\chi^2=97,218$; $df=3$; $p<0,01$).

A kérdőív kellő megbízhatósággal ad becslést a diákok kollaboratív képességeinek fejlettségéről. A konfirmatív faktorelemzés részben igazolta a mérőszköz alapját képező elméleti modellt. A három fő képesség egyértelműen kimutatható volt a kollaboratív komponens mögött, a rész-képességek azonban csak egy-egy tétel szintjén jelentek meg a 17 tételes rövidített skálában, faktor szintjén nem. Bár a háromdimenziós modell jobban illeszkedett az adatokhoz, az alskálák és a teljes skála szoros együttjárását tekintve további vizsgálatoknak érdemes alávetni azt a kérdést, hogy a konstruktumot egy- vagy többdimenziósként szükséges kezelnünk.

A kutatást az OTKA K115497 projekt támogatta.